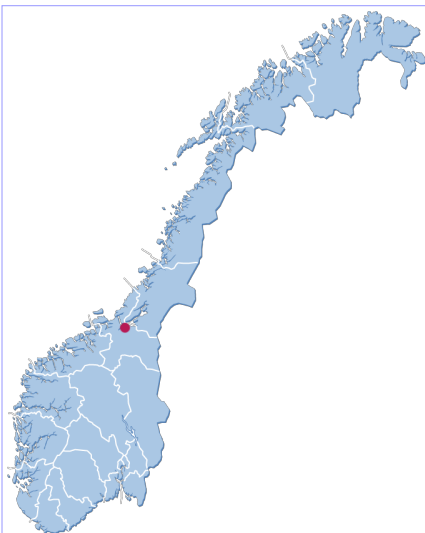

Bygnings- og eiendomsdata

Fylke:	Sør-Trøndelag
Kommune:	1601/Trondheim
Opprinnelig funksjon:	Gassverk
Nåværende funksjon:	Høgskole
Foreslått vernekategori:	Verneklasse 2, bevaring
Totalt antall bygg:	4

Situasjonskart. Opphavsrett: Statsbygg.

Bygningsoversikt, omfang vern

Byggnr	Byggnavn	Oppført	Verneklasse	Omfang	GAB nr	Gnr/Bnr
93	GUNNERUSGT 1	1930	Verneklasse 2, bevaring	Eksteriør	10539765	403/177
95	RETORTBYGNINGEN	1899	Verneklasse 2, bevaring	Eksteriør	182163465	403/177
1264	SVERRESGT. 10	1929 - 1991	Verneklasse 2, bevaring	Eksteriør	182163457	403/177
10816	SVERRESGT. 12	1860	Verneklasse 2, bevaring	Eksteriør	182163481	403/177

Vern kompleks

Formål: Formålet er å bevare de opprinnelige skole- og gassverksbygningene som kulturhistorisk verdifullt bygningsmiljø.

Begrunnelse: Bygningen i Sverres gate 10 ble oppført som Trondhjem fagskole i 1929 og Gunnerus gate 1 som Trondhjem mellomtekniske skole i 1930. Begge har senere fått flere tilbygg og gjennomgått dels omfattende endringer. Bygningene til det opprinnelige Trondhjem Gassverk inngår også i komplekset. Alle fire bygningene er regulert til spesialområde bevaring.

Ingeniørutdanning var en av de tidligste utdanninger i Norge, og først ut var med Den frie Matematiske skole i Kristiania (1750, senere kalt Krigsskolen), fulgt av Bergseminaret på Kongsberg (1757) og Den Kongelige Tegneskole (1818). Høyere ingeniørutdanning ble opprettet i Trondheim i 1860-årene med Trondheim Tekniske læreanstalt (1869). Denne var en direkte forløper til Norges Tekniske Høiskole i Trondheim (1910).

På tidlig 1900-tallet kunne man med middelskoleeksamen ta ingeniørutdannelse ved de tekniske skolene. På denne tiden ble det etablert nye høyskoler. For å unngå uheldig konkurranseforhold mellom eldre og nyere ingeniørutdanningsinstitusjoner, ble de eldre tekniske skolene omgjort til 2-årige, såkalte mellomtekniske skoler. Dette gjelder for eksempel Oslo Ingeniørskole (1872) og Bergen Ingeniørskole (1874), som begge i en periode var mellomtekniske skoler (til 1936 da "mellom"-navnet opphørte).

Fra 1950-årene ble det opprettet flere tekniske skoler rundt i landet (Stavanger, Narvik, Kongsberg, Sarpsborg, Ålesund, Gjøvik, Grimstad). Disse skolene ble etablert på steder og i regioner der industrien var viktig. Skolene ble ofte etablert og drevet i regi av fylker/fylkeskommuner, og var vesentlig for ingeniørutdanningen i landet. Flere av skolene gikk etterhvert over til å hete ingeniørskoler, og da de ble statlige i 1977, ble alle hetende ingeniørhøgskoler. I 1994 ble de innlemmet i det øvrige statlige høyskolesystemet.

Forskjellige tekniske fagskoler ga elementær teknisk utdanning etter realskole (9-årig skole), og var såkalte yrkesskoler. FAGskolene forble fylkeskommunale og er nå del av det videregående skolesystemet.

Bergseminaret (oppført 1786) eies og ivaretas gjennom Bergverksmuseet på Kongsberg, bygningene til NTH er foreslått vernet i KD LVP. Bygningen for Oslo ingeniørhøgskole 1872 (med tilbygg 1960) er foreslått fredet gjennom verneplan for deler av Entrass eiendommer. Østfold tekniske skole (1966) representerer den sterke og viktige ekspansjonen i etterkrigstiden. Sammen med den opprinnelige mellomtekniske skolen og fagskolen på Kalvskinnet, samt Ark. Christiesgt 2, alle regulert til spesialområde bevaring, representerer disse teknikkutdannings bygningshistorie fra 1786 til høyskole-reformen i 1994.

Omfang: De fire bygningenes eksteriør.

Beskrivelse kulturmiljø

Høgskolen i Sør-Trøndelag, Gunnerusgt/Sverres gate består av fire bygninger: Gunnerusgt 1, Sverresgt. 10, Retortbygningen og Sverresgt 12. Bygningene ligger på Kalvskinnet i Trondheim og er regulert til spesialområde bevaring. Også omkringliggende bygningsmiljø er i hovedsak regulert til bevaring som del av verneplanen for hele Kalvskinnet.

Gunnerusgt. 1 ble bygget som Trondhjem mellomtekniske skole i 1930. I 1962 ble det oppført et tilbygg for skolen som da hadde endret navn til Trondheim tekniske skole. Disse to byggetrinnene er knyttet sammen med et glassbygg fra 1992.

Sverresgt. 10 ble oppført som Trondhjem fagskole i 1929 og fikk flere tilbygg i tiden fram til 1941-42.

Retortbygningen ble oppført for Tronhjem Gassverk i 1899, men ble ombygd i 1929 til bruk for laboratorier og tegnesaler for skolen.

Sverresgt. 12 ble oppført som administrasjonslokale og direktørbolig for Trondhjem Gassverk, trolig omkring 1860.

Eiendomshistorikk

I 1853 ble Trondhjem Gassverk etablert som et av de første i Norge. Gass var opprinnelig et unyttig biprodukt ved forbrenning av steinkull, men gassen ble etterhvert benyttet blant annet til belysning. Produksjons- og administrasjonslokaler og bolig for gassverksdirektøren ble etablert på Kalvskinnet. Da gassproduksjonen ble nedlagt ved gassverkets anlegg på Kalvskinnet i 1917 ble Retortbygningen og direktørboligen tatt i bruk til andre formål.

Retortbygningen ble herjet av brann i 1928. Bygningen ble ombygd i forbindelse med reparasjonen ved at blant annet saltaket ble erstattet av et flatere valmet tak. De store skorsteiene ble også fjernet.

Direktørboligen i Sverres gate 12 ble overtatt av Statsbygg fra Trondheim kommune i 1998, og tatt i bruk av høgskolen.

Trondhjems mellomtekniske skole flyttet til Kalvskinnet i 1930 til et 4-etasjes nybygg i Gunnerusgate. Samtidig ble Retortbygningen tatt i bruk som undervisningslokale. Skolebygningen fra 1930 fikk et stort tilbygg i 1962 og et nytt inngangsparti mot Gunnerusgate i 1992.

Mellomskolenavnet fra 1912 ble erstattet av Trondhjems tekniske skole i 1936, og i 1977 gikk den tekniske skolen over til å bli statlig ingeniørhøgskole.

Ingeniørutdanningen tok i 1991 opp i seg Statens Bergskole.

I 1929 ble det reist et 3-etasjes yrkesskolebygg på hjørnet av Suhmsgate og Sverresgate. Denne bygningen ble tilbygd flere ganger. I 1974 overtok Trondheim tekniske skole bygningen. I 1991 fikk bygningens sitt 5. byggetrinn.

Verneverdige bygg

Byggnr: 10816
GAB nr: 182163481
Navn: SVERRESGT. 12
Oppført: 1860

Byggnr: 93
GAB nr: 10539765
Navn: GUNNERUSGT 1
Oppført: 1930

Byggnr: 95
GAB nr: 182163465
Navn: RETORTBYGNINGEN
Oppført: 1899

Byggnr: 1264
GAB nr: 182163457
Navn: SVERRESGT. 10
Oppført: 1929 - 1991

Trondhjem mellomtekniske skole fra 1930. Opphavsrett: Statsbygg.

Sverresgate 12 med gårdsrommet i forgrunnen. Opphavsrett: Statsbygg.

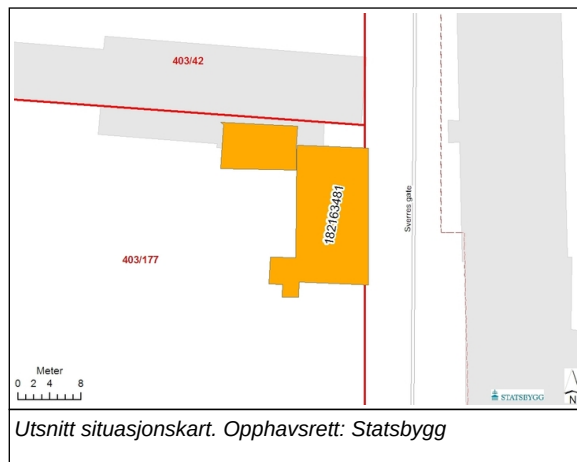
Sverresgate 10 til venstre, Retortbygningen midt i bildet og Gunnerusgt 1 til høyre. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 10816 SVERRESGT. 12

Kompleks 72 Høgskolen i Sør-Trøndelag, Gunnerusgt/Sverresgt.

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	STATSBYGG MIDT-NORGE
GAB nr:	182163481
Gnr/bnr:	403/177
Oppført:	1860
Byggherre:	Trondhjem Gassverk
Arkitekt:	ukjent
Opprinnelig funksjon:	Bolig/bosetning
Nåværende funksjon:	Undervisning/forskning
Bygningsart:	Bolig
Regulering:	Regulert: Reguleringsplan R 438. Byggeområde for offentlig undervisning/spesialområde bevaring bygninger. Vedtatt bystyret 26.08.2004.
Vernestatus:	Regulert til Spesialområde for bevaring etter Plan- og bygningsloven § 25.6

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Sammendrag bygningshistorie

Veiviser til kulturminneløype Kalvskinnet, utgitt 2009, skriver at bygningen antakelig er fra 1860-årene. Gassverket ble etablert 1853.

Trondhjem Gassverk var et av de første gassverk som ble etablert i Norge, og direktørboligen er en av to gjenværende bygninger fra gassverkets virksomhet. Bygningen er rehabilitert innvendig og utvendig og noe endret.

Ulike vindusformater/vindushøyder mot Sverres gate kan tyde på at bygningen er ombygd/forlenget. Bygningens eldre endringshistorie er ikke kjent/avdekket.

Bygningshistorikk

1860		Bygget oppført som administrasjonslokale og direktørbolig for Trondhjem Gassverk. Usikkert byggeår.
1917		Trondhjem Gassverk flytter fra Kalvskinnet
1998	2003	Rehabilitering av huset innvendig og utvendig ved bygging av nytt heisbygg, innsetting av nye takvinduer, ny rømningsveg fra 2. etasjes nordre fasade og utvendig slamming med sement. Hele huset er nå ombygd og ominnredet til kontorer og møterom.
1998		Statsbygg overtok huset fra Trondheim kommune
1998	2003	Bygningen brukt som bibliotek for HIST

Vern

Formål:	Formålet er å ta vare på gassverkets direktørbolig som del av et kulturhistorisk verdifullt bygningsmiljø.
Begrunnelse:	Bygningen er regulert til spesialområde bevaring.
Omfang:	Eksteriør: bolighus og sidefløyer.
Vernekategori:	Verneklasse 2, bevaring

Fasade mot Sverresgate. Opphavsrett: Statsbygg.

Bygningens vestfasade med sidebygningen til venstre. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 10816 SVERRESGT. 12

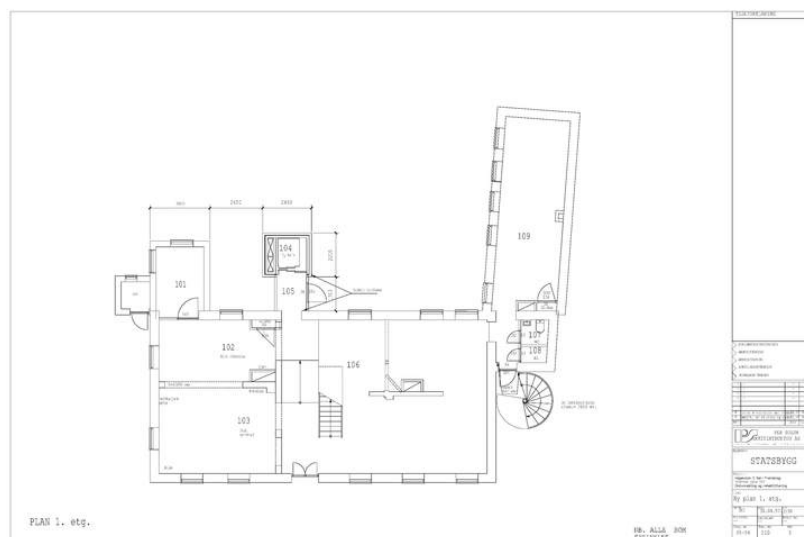
Kompleks 72 Høgskolen i Sør-Trøndelag, Gunnerusgt/Sverresgt.

Fasade mot gårdsrommet. Opphavsrett: Statsbygg.

Sidebygningens fasade inn mot gårdrommet. Det har opprinnelig vært to utgangsdører, disse er nå erstattet med vinduer. Opphavsrett: Statsbygg.

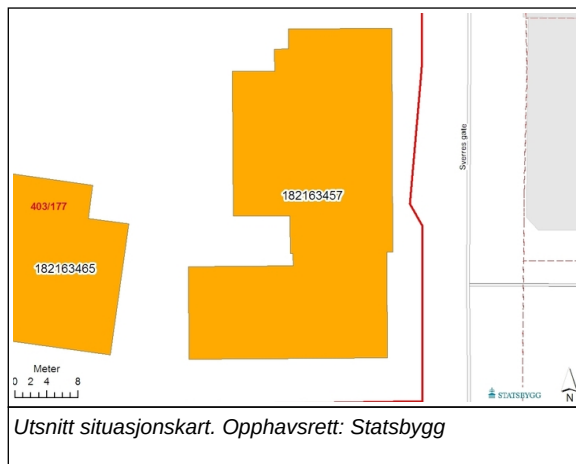
Plan 1. etasje. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 1264 SVERRESGT. 10

Kompleks 72 Høgskolen i Sør-Trøndelag, Gunnerusgt/Sverresgt.

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	STATSBYGG MIDT-NORGE
GAB nr:	182163457
Gnr/bnr:	403/177
Oppført:	1929 - 1991
Byggherre:	Trondheim kommune
Arkitekt:	ukjent
Opprinnelig funksjon:	Undervisning/forskning
Nåværende funksjon:	Undervisning/forskning
Bygningsart:	Skole
Regulering:	Regulert: Reguleringsplan R 438. Byggeområde for offentlig undervisning/spesialområde bevaring bygninger. Vedtatt bystyret 26.08.2004.
Vernestatus:	Regulert til Spesialområde for bevaring etter Plan- og bygningsloven § 25.6

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Byggetrinnet (trolig byggetrinn 3, 1938) som etablerte ny hovedinngang mot Sverres gate har inngangsparti, gang og trapp/trapperom med flere fine detaljer.

Sammendrag bygningshistorie

Opprinnelig bygd som Trondheim fagskole i 1929. Dette skoleslaget ble senere kalt yrkesskole og ble del av videregående skole. Overtatt av Trondheim tekniske skole i 1974. Bygningen har 5 byggetrinn i åra 1929-1991.

Bygningshistorikk

1929		Byggetrinn 1 med oppføring av en tre-etasjes teglsteinsbygning. Den er i dag sørvestre fløy av bygningen mot Suhms gate.
1931		Byggetrinn 2 med oppføring av tilbygg til første byggetrinn østover mot Sverresgate. Bygningen får nå vinkelform.
1938		Byggetrinn 3 som tilbygg til trinn 2 nordover. Fasaden får et lite fremspring mot Sverres gate.
1941	1942	Byggetrinn 4 med tilbygg til trinn 3 på vestsiden.
1974		Yrkesskolen flytter ut og Trondheim tekniske skole overtar.
1991		Byggetrinn 5 med et tilbygg, trapp- og heishus, på nordsida av huset.
1993		Retekking av tak med Derbigum
2001		Utskifting av alle vinduer i kjeller.
2002		Rehabilitering av 3. etasje hvor denne etasjen innredes som kontorer.

Vern

Formål:	Formålet er å bevare den opprinnelige fagskolebygningen og dens arkitekturhistoriske og utdanningshistoriske verdi.
Begrunnelse:	Bygningen som er regulert til spesialområde bevaring, representerer også teknisk utdanning i perioden mellom NTH (1910) og etterkrigsekspansjonen (1960-). Se forøvrig kompleksrapportens vernebegrunnelse.
Omfang:	Eksteriør.
Vernekategori:	Verneklasse 2, bevaring

Fasade mot Sverresgate med tilbygget fra 1938 til høyre. Opphavsrett: Statsbygg

Fasade mot Sverresgate med tilbygget 1931 til venstre. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 1264 SVERRESGT. 10

Kompleks 72 Høgskolen i Sør-Trøndelag, Gunnerusgt/Sverresgt.

Fasader mot Suhmsgate og Sverresgate. Opphavsrett: Statsbygg.

Fasade mot gårdsrommet. Opphavsrett: Statsbygg.

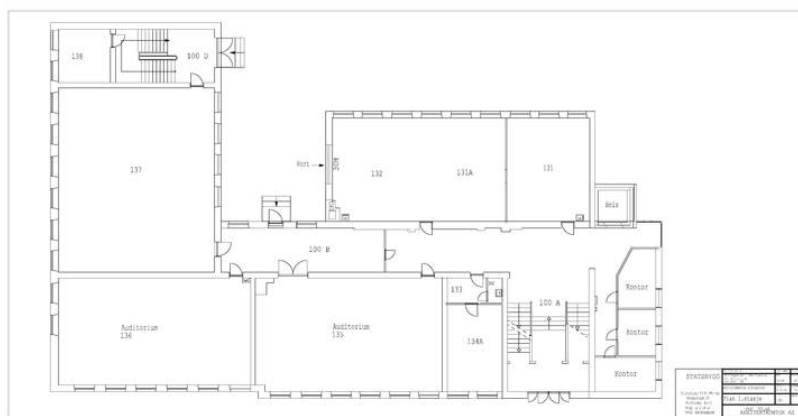
hovedinngangen fra Sverresgate for tilbygget fra 1938. Opphavsrett: Statsbygg.

Blyglassvinduer med "T F" - skolens initialer. Opphavsrett: Statsbygg.

Inngang fra gårdsrommet. Opphavsrett: Statsbygg.

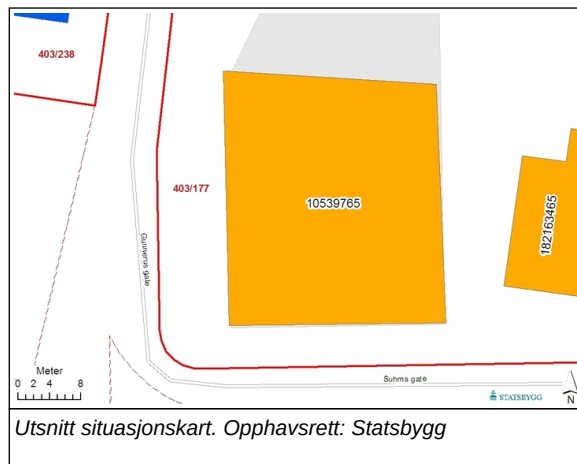
Plan 1. etasje. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 93 GUNNERUSGT 1

Kompleks 72 Høgskolen i Sør-Trøndelag, Gunnerusgt/Sverresgt.

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	STATSBYGG MIDT-NORGE
GAB nr:	10539765
Gnr/bnr:	403/177
Oppført:	1930
Byggherre:	Trondhjem mellomtekniske skole
Arkitekt:	Claus Hjelte (1930) Herman Krag (1962)
Opprinnelig funksjon:	Undervisning/forskning
Nåværende funksjon:	Undervisning/forskning
Bygningsart:	Skole
Regulering:	Regulert: Reguleringsplan R 438. Byggeområde for offentlig undervisning/spesialområde bevaring bygninger. Vedtatt bystyret 26.08.2004.
Vernestatus:	Regulert til Spesialområde for bevaring etter Plan- og bygningsloven § 25.6

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Sammendrag bygningshistorie

Oppført som Trondhjem mellomtekniske skole i 1930, fra 1936 kalt Trondheim tekniske skole, inntil 1977 da navnet endres til Trondheim ingeniørhøgskole.

Bygningshistorikk

1930	1. byggetrinn. Et 4-etasjes bygg mot Gunnerusgate og Suhms gate.
1962	2. byggetrinn med tilbygg innover mot gårdsrommet og nedover langs Gunnerus gate.
1962	Ominnredning av 1. byggetrinn (fra 1930).
1991	Utskifting av fasadevegger i glass og aluminium.
1992	Nytt inngangsparti i glass og aluminium mot Gunnerusgate.
1993	Nye himlinger med kabelbruer i korridoren i tilbygget fra 1962
2003	Nytt takbelegg - Isola Elastofol ettlags takbelegg
2009	Vinduer skiftes i (deler av?) 1962-tilbygget.

Vern

Formål:	Formålet er å bevare den opprinnelige mellomtekniske skolen og dens arkitekturhistoriske og utdanningshistoriske verdi.
Begrunnelse:	Bygningen som er regulert til spesialområde bevaring, representerer også teknisk utdanning i perioden mellom NTH (1910) og etterkrigsekspansjonen (1960-). Ingeniørutdanningen var en av de tidligste utdanninger i Norge, og bygningen har derfor stor sektorhistorisk betydning.
Omfang:	Eksteriør: 1930-delen (med den nyere østfasaden mot Retorten).
Vernekategori:	Verneklasse 2, bevaring

Hovedfasaden til 1930-delen er nokså opprinnelig. Opphavsrett: Statsbygg.

Fasade mot gårdsrommet, 1962-delen. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 93 GUNNERUSGT 1

Kompleks 72 Høgskolen i Sør-Trøndelag, Gunnerusgt/Sverresgt.

Vestre fasade med inngangspartiet fra 1992 som binder de to byggetrinnene sammen. Opphavsrett: Statsbygg.

Gunnerusgt 1 med hovedbygningen fra 1930 til høyre og tilbygget fra 1962 til venstre. Opphavsrett: Statsbygg.

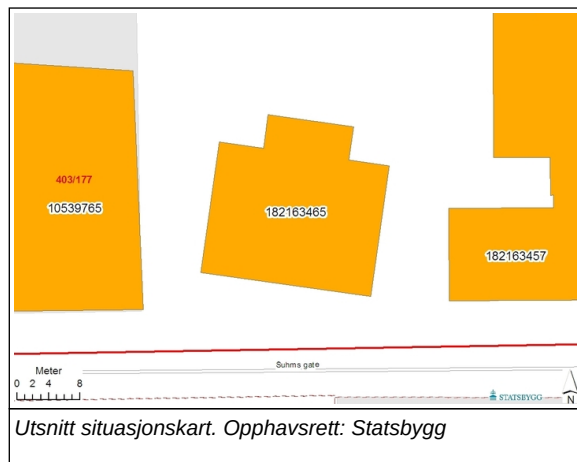
1930-delen til venstre. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 95 RETORTBYGNINGEN

Kompleks 72 Høgskolen i Sør-Trøndelag, Gunnerusgt/Sverresgt.

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	STATSBYGG MIDT-NORGE
GAB nr:	182163465
Gnr/bnr:	403/177
Oppført:	1899
Byggherre:	Trondhjem Gassverk
Arkitekt:	ukjent
Opprinnelig funksjon:	Industri/ fremstilling/produksjon
Nåværende funksjon:	Undervisning/forskning
Bygningsart:	Produksjonslokale
Regulering:	Regulert: Reguleringsplan R 438. Byggeområde for offentlig undervisning/spesialområde bevaring bygninger. Vedtatt bystyret 26.08.2004.
Vernestatus:	Regulert til Spesialområde for bevaring etter Plan- og bygningsloven § 25.6

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Retort var en spesiell ovn der kull ble forbrent slik at det kunne utvinnes gass av kullet.

Sammendrag bygningshistorie

Retortbygningen ble oppført for Trondhjem Gassverk i 1899. Gassverket avviklet sin produksjon i 1917. Retortbygningen brant i 1928 og ble ombyggt ca 1929 til bruk for laboratorier og tegnesaler for den mellomtekniske skolen. "Retorten" har dermed lengre utdanningshistorie enn gassverkhistorie.

Bygningshistorikk

1899		Bygd som produksjonslokale for 'Trondhjem Gassverk'
1917		Gassverket flytter fra Kalvskinnet
1928		Bygningen herjet av brann. I forbindelse med gjenoppbyggingen, endres trolig takformen fra saltak til helvalmtak.
1930		Tatt i bruk som undervisningslokale for Trondhjem mellomtekniske skole. Brukt som elektro- og maskinlaboratorium og klasserom.
1970	2002	Bokhandel i 1. etasje.
1993		Retekking av tak. Ny puss utvendig med sementpuss.
2002		Rehabilitering utvendig og innvendig. Nytt inngangsparti med trapperom på nordsida og nødutgang med rømningsvei på vestsida. Utskifting av dører og vinduer. 3 dører inn til 1. etasje fjernet og erstattet med vinduer. 1. etasje tatt i bruk som bibliotek, 2. etasje som kontorer og 3. etasje som kurs og konferanselokaler.

Vern

Formål:	Formålet er å bevare gassverksbygningen som del av et kulturhistorisk verdifullt bygningsmiljø.
Begrunnelse:	Bygningen er regulert til spesialområde bevaring.
Omfang:	Eksteriør.
Vernekategori:	Verneklasse 2, bevaring

Fasade mot Suhms gate. Opphavsrett: Statsbygg.

Fasade mot gårdsrommet. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 95 RETORTBYGNINGEN

Kompleks 72 Høgskolen i Sør-Trøndelag, Gunnerusgt/Sverresgt.

Fasade mot øst. Opphavsrett: Statsbygg.

Detalj av fasade m/vinduer. Opphavsrett: Statsbygg.

Vestre fasade med ny rømningstrapp. Opphavsrett: Statsbygg.